

Religion er politik i Spanien

ABORT

FINN JANNING,
FILOSOF OG BOSIDDEnde I BARCELONA

POLITIKEN HAR hen over julen bragt flere indlæg med religion og tro som tema. Det hører sig til på denne tid af året. Lad mig give tre eksempler.

Naser Khader skrev, som privatperson, et længere indlæg, der påpegede vigtigheden af, at danskerne kender deres religiøse ophav. Kender danskerne til protestantismen, kan de bedre forsvare sig selv i mødet med jøder og muslimer. Det er selvfølgelig altid godt med indsigt, men når Khader taler om forsvar og religion, er det tydeligt, at religion forbliver en position, som man skal kæmpe for.

ET ANDET eksempel er, at Politiken i en leder priste pavens julemesse, hvor han talte om lighed og kampen mod fattigdom. Igen er der tale om politiske holdninger, som er umiddelbart tiltalende, selvom lighedsbegrebet er ganske kompliceret. Skal alle f.eks. have det samme eller behandles ens, eller skal alle behandles ud fra de samme principper? Jeg hælder selv til sidstnævnte, da jeg heller ikke giver alle mine studerende den samme karakter. I stedet for vurderer dem ud fra de samme principper.

Endelig læste jeg Politikens kronikredaktør, Christoffer Emil Bruuns, signatur, der handler om det danske julehykleri. Man fornemmer, at redaktøren gerne vil have en mere seriøs tilgang til troen, men ikke desto åbner han op for noget positivt i den sekulære tilgang. Troen, som den praktiseres i Danmark, får en mere pragmatisk tilgang, som modsat Khader eller Politikens leder virker mere tiltrækkende end en al for rigid udlægning af nogle tekster.

Hvorfor er det værd at nævne disse tre indlæg? Fordi jeg fornemmer, at to positioner er ved at blive bygget op. Den ene består af folk, der er kritisk indstillede over for sammenblandingen af religion og politik. Den anden er den lidt naive ide om, at folk uden tro ikke besidder et sprog til at favne kærlighed, empati og medfølelse; eller at folk uden tro er historieløse og sårbare. Sidstnævnte glemmer, at religionens tekster er nogle ud af mange tekster, der handler om kærlighed, hvoraf nogle er fra før den fødsel, som julen fejrer.

VIGTIGERE MED denne inddeling er, at sammenblandingen af religion og politik sker. Og når den sker, så vækker den sjældent bekymring eller forargelse. Lad mig give et aktuelt eksempel.

Lige før jul vedtog den spanske regering en lov, der betyder, at kvinder ikke længere kan få foretaget abort, medmindre de er blevet voldtaget eller har helbredsproblemer. Tidligere havde kvinder mulighed for at få foretaget abort indtil den 14. uge. Med den nye lov har den spanske regering understreget tre ting. For det første at religion er politik (eller omvendt) i Spanien. For det andet at Spanien stadigvæk - og især under den nuværende regering - er et patriarkalsk samfund. For det tredje at religion fremmer uansvarlighed.

Med vedtagelsen af denne lov befinder Spanien sig p.t. midt i en omvendt udgave af det velkendte Rosenthal-eksperiment opkaldt efter den amerikanske psykolog Robert Rosenthal. Eksperimentet dækker over det fænomen, at en persons forventninger - f.eks. en lærers, leders eller regerings - til en anden persons præstationer har en tendens til at blive opfyldt. Forvent mere, og du får mere, lyder deisen.

I Spanien lyder deisen desværre såle-

des: Forvent mindre, og du får mindre.

Min påstand er, at religion generelt forventer mindre af mennesker, hvorfor den også får mindre. Denne triste effekt anvender religionen - helt utilitaristisk - som et argument for sin egen nødvendighed. Jo dårligere det står til, desto større behov for vise ord, selvom disse ord reelt blot viser, at religion er god business.

ET KLASSISK argument imod fri abort er, at mænd og kvinder må lære at tage ansvar for deres handlinger. Den fri abort kan blive en sovepude for uansvarlig seksual omgang. Fri abort som prævention. Det lyder ikke rart. Nej, men argumentet holder kun, såfremt mennesket ikke skulle finde en sådan beslutning eksistentielt svær. Argumentet får det til at fremstå, som om kun de dumme og kyniske får foretaget abort. Og dette understreger endvidere: Kun uansvarlige har behov for at kunne få foretaget abort. Religionen, i Spaniens tilfælde katolicismen, kommer så belejligt på banen. Den hjælper mennesket, hvorved det bliver tydeligt, at lovene bruges som religiøs adfærdsregulering. I Spanien er mennesker - måske især kvinder - tilsyneladende lige så bevidste og ansvarlige som hunde.

Uansvarlige mennesker skal rettes ind ved hjælp af strammere love. Men det reelle problem er, at selvsamme love jo gør folk mere uansvarlige. De fastholdes i uansvarlighed. En anden taktik kunne være seksualundervisning eller offentlig oplysning om prævention, men desværre modvirker religionen, at dette sker.

Den spanske lov er ikke blevet debatteret i danske medier, selvom den på en væsentligt mere konkret måde end kirkerens krybbspil handler om liv.

Der blæser en lun, men trist paella-brise fra Sydeuropa. Jeg håber ikke, den spreder sig, men jeg kan godt frygte det, hvis religion kun ses i juleskæret lys.